

ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY

Grupa docelowa: studenci kierunków filmowych; filmoznawcy; reżyserzy filmowi; reżyserzy amatorzy; osoby zainteresowane filmem; uczniowie liceów i techników planujący studia reżyserskie

Słynnych reżyserów filmowych dzieli bardzo dużo. Każdy z nich doszedł do sukcesu trochę inną drogą, zajmuje się innym rodzajem kina i koncentruje się na innych tematach. Wszystkich łączy jedno: pragnienie dołożenia kolejnej cegiełki do historii światowego filmu, tworzenia własnych filmowych wypowiedzi, które będą wyróżniały się na tle innych. Skąd czerpią inspiracje? Na kim się wzorują? Jaki styl pracy wdrażają na planie filmowym? Odpowiedzi na te, oraz wiele innych pytań znajdziecie w poniższym scenariuszu, bazującym na wypowiedziach reżyserskich sław w rodzaju Petera Weira, Allison Anders, Volkera Schlöndorffa czy Łukasza Palkowskiego.

I. Inspiracje i wzory

Świat filmu to sieć wzajemnych zależności i inspiracji. Nic więc dziwnego, że wielu wielkich reżyserów podjęło się realizacji filmów wzorując się na swoich idolach, których dzieła mogli oglądać w młodości na ekranach. Australijski reżyser Peter Weir („Truman Show”, „Stowarzyszenie umarłych poetów”, „Piknik pod Wiszącą Skałą”) za źródła swoich inspiracji uważa dwie postacie: Alfreda Hitchcocka i Charliego Chaplina.

Reżysera „Ptaków” Weir miał okazję poznać osobiście, choć jak sam przyznaje było to spotkanie dość rozczarowujące. W swoich filmach inspirował się przede wszystkim umiejętnością Alfreda Hitchcocka do przedstawiania napięcia pomiędzy mężczyzną a kobietą. Swoją pierwszą filmową pocałunek (w filmie „Rok niebezpiecznego życia”) wzorował na scenach z jego filmów, które pokazywał też aktorom jako wzór.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak Peter Weir opowiada o swoich rozlicznych inspiracjach twórczością Alfreda Hitchcocka.

[ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (00:00-07:38)]

Jeśli zaś chodzi o inspiracje jakie Peter Weir czerpał z filmów Charlesa Chaplina, był to przede wszystkim timing – wycucie czasu i rytmu kina, które gwiazdor miał opanowane wręcz do perfekcji. Weira zawsze fascynowało też chaplinowskie mise-en-scène oraz sposób używania przez niego szerokich planów.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak Peter Weir opowiada o swoich inspiracjach twórczością Charlesa Chaplina.

[ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (07:38-8:09)]

II. Relacje reżyser-aktor

Szczególnym wyzwaniem w zawodzie reżysera filmowego jest praca z aktorami. Taka współpraca bywa satysfakcjonująca i owocna, przepełniona porozumieniem i twórczą atmosferą. Wiele zależy w tym względzie od atmosfery na planie. Jak opowiada reżyser Volker Schlöndorff („Blaszany bębenek”, „Niepokoje wychowanka Törlessa”), on sam bardzo dużo uwagi poświęca klimatowi pracy i właściwym relacjom z obsadą. Docenia twórczy wkład aktorów, którzy miewają znakomite pomysły i podpowiadają trafne rozwiązania – dlatego też należy być wobec nich otwartym, wyrozumiałym i wrażliwym. Ich praca, zdaniem Schlöndorff, jest niezwykle trudna: pokazują emocje, które zwykle staramy się ukrywać, metaforycznie i dosłownie obnażają się przed kamerą, narażają się na nieprzychylnie komentarze i wyśmianie.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak o współpracy z aktorami i trudnościach tego zawodu opowiada Volker Schlöndorff.

[ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (08:09-13:06)]

Jednak współpraca aktor-reżyser nie zawsze jest bezproblemowa i udana. Właściwie trzeba się przygotować na szereg trudności, jakie mogą nas spotkać i to już na etapie kompletowania obsady i przygotowywania się do produkcji. Tego rodzaju historia zdarzyła się m.in. reżyserce Allison Anders („Moje szalone życie”, „Cztery pokoje”, „W rytmie serca”), która dwukrotnie bezskutecznie próbowała zatrudnić do swojego filmu Hugh Granta.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak o problemach na linii reżyser-aktor opowiada Allison Anders. [ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (13:06-16:45)]

III. Współpraca na planie

Na całe szczęście, pracy na planie filmowym oraz relacji z członkami obsady i ekipy można nauczyć się w praktyce. Jak wspomina Volker Schlöndorff on sam miał początkowo problemy z tym, co komu można powiedzieć, jednak szybko nauczył się odpowiedniego postępowania. Z jednej strony należy być szczerym ze swoją ekipą: nie chować problemów i pokazywać emocje. Jednak nie należy robić tego przesadnie i koniecznie należy unikać ujawniania wątpliwości.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak Volker Schlöndorff opowiada o swoim stylu pracy na planie. [ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (16:45-20:43)]

Co ciekawe, są też osoby których raczej nie należy zapraszać na plan. Należą do nich przede wszystkim scenarzyści, którzy choć są autorami tekstu na podstawie którego powstaje film, mogą okazać się znaczącym utrudnieniem w codziennej pracy. Jeśli podjęliśmy się realizacji filmu na podstawie ich scenariusza, z pewnością przeanalizowaliśmy go dogłębnie i nie potrzebujemy konsultacji z autorem, który ponadto mógłby sprzeciwiać się wprowadzaniu jakichkolwiek zmian i realizacji scen wbrew swojej wizji.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak scenarzysta Peter Illiff (który pracował także jako reżyser) opowiada o problemach jakie na planie filmowym może powodować autor scenariusza. [ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (20:43-21:48)]

Za pewne dlatego, tak wielu reżyserów decyduje się na realizację filmów na podstawie stworzonych przez siebie scenariuszy. To rozwiązanie łatwiejsze nie tylko dla twórców filmowych, którzy dzięki temu sprawują pieczę nad całością swojego dzieła, ale także dla całego procesu produkcyjnego.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak o coraz częstszym łączeniu funkcji reżysera i scenarzysty opowiada Peter Illiff. [ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (21:48-24:26)]

IV. Kino kobiece

A jak wygląda sytuacja reżyserek? Tworzone przez nich filmy, zwłaszcza jeśli dotyczą problemów i tematów stereotypowo kojarzonych z płcią żeńską, bywają nazywane kinem kobiecym. Jak tłumaczy Anna Sasnal, współtwórczyni filmów „Z daleka widok jest piękny” oraz „Huba”, jest to określenie często odczytywane pejoratywnie, jako rodzaj kina skupiający się na mało ważnych, kobiecych sprawach.

Materiał wideo: Posłuchaj, jak Anna Sasnal opowiada o problemach kina kobiecego. [ZAWÓD: REŻYSER FILMOWY (24:26-25:55)]